

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2022/911
Styresak
41/25

Dokumentdato
28/04/2025
Møtedato
08.05.2025

ORIENTERINGSSAK:

Orienteringer

Saken gjelder

I denne saken legges følgende frem for universitetsstyret til orientering:

- A. Årsrapporter
- B. Utviklingsavtale
- C. Referater og protokoller fra sentrale utvalg og fakultetsstyret

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

28/04/2025/Mona Viksøy

A. Årsrapporter

- a. Årsrapport 2024 - Arbeidsmiljøutvalget (2012/4460)
- b. Årsrapport for Holbergprisen 2024 (2025/3030)

B. Utviklingsavtale

- c. Kunnskapsgrunnlag for utviklingsavtaler (2025/2333)

C. Referater og protokoller fra sentrale utvalg og fakultetsstyrer

- d. Referat fra møte i arbeidsmiljøutvalget [20.2.2025](#)
- e. Referat fra møte i forskningsutvalget [22.2.2025](#)
- f. Referat fra møte i læringsmiljøutvalget [12.2.2025](#)
- g. Styremøte ved Det humanistiske fakultet [18.3.2025](#)
- h. Styremøte ved Det medisinske fakultet [26.3.2025](#)
- i. Styremøte ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet [25.2.2025](#)

Saksnummer Møtedato Styre

Årsrapport 2024 - Arbeidsmiljøutvalget

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Arbeidsmiljøloven (§ 7-2): https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62/KAPITTEL_7#KAPITTEL_7
- Forskrift om organisering ledelse og medvirkning <https://lovdata.no/forskrift/2011-12-06-1355/§2-3>
- Regelsamling for UiB, 1.4. Regler om nemnder og utvalg: <https://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.4-Regler-om-nemnder-og-utvalg/Arbeidsmiljoeutvalget-AMU-Lovpaalagt-organ/>
- Arbeidstilsynet: Arbeidsmiljøutvalget (AMU): <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/arbeidsmiljoutvalg-amu/>
- 2024/77: Fellesmøte AMU og LMU 13.12.24
- 2025/317: AMU-seminar 12.02.25
- AMU-saksliste 2024, inkl. saksdokumenter: <https://www.uib.no/hms-portalen/79210/arbeidsmilj%C3%B8utvalget-amu#saksliste-nbsp->
- AMU-referat 2024: <https://www.uib.no/hms-portalen/79210/arbeidsmilj%C3%B8utvalget-amu#m-tereferat-nbsp->

Saken gjelder

[Arbeidsmiljøutvalget (AMU) ved Universitetet i Bergen har lovpålagte oppgaver beskrevet i arbeidsmiljøloven (§ 7–2), og skal i henhold til § 7-2 (6) «hvert år avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og arbeidstakernes organisasjoner». Arbeidsmiljøutvalgets årsrapport for 2024 fremlegges herved for utvalget (vedlegg 1).

I tråd med Arbeidstilsynets anbefalinger inneholder rapporten fakta om utvalget og hovedpunktene i utvalgets arbeid - kort om oppgaver og hvordan AMU har deltatt i virksomhetens HMS-arbeid.

Utvalget har deltatt i planleggingen av HMS-arbeidet ved UiB og har fulgt opp saker om arbeidsmiljøet (jfr. arbeidsmiljøloven, forskrift om organisering ledelse og medvirkning, og Regelsamling for UiB). Det er holdt seks møter og behandlet 46 saker i 2024. Alle møtene er avholdt fysisk, der to av møtene var besøk og gjennomføring ved et fakultet/avdeling.

Utvalget har i 2024 arbeidet spesielt med saker knyttet til arbeidsmiljørelaterte regler og system, til verneombudsordningen, og med flere saker knyttet til arbeidsmiljøkartlegging og utvikling. AMU har særlig hatt en aktiv rolle i oppfølging av tiltak i UiBs HMS-handlingsplan, deriblant psykososial arbeidsmiljøundersøkelse og arbeid med inkluderende arbeidsliv.

AMU har gjennomgått alle meldte HMS-avvik. Hvert møte har hatt fast orientering fra AMUs Byggeutvalg.

Det årlige fellesmøte med Læringsmiljøutvalget ble gjennomført 13. desember med tema «Likestilling og mangfold – undersøkelse blant studenter og ansatte». AMU sitt årlige halvdagsseminar for medlemmer og

observatører, ble utsatt til 12. februar 2025, med tema «Kvinnehelse og arbeidsliv – hvordan skal UiB arbeide med dette».

Forslag til vedtak

Arbeidsmiljøutvalget vedtar årsrapporten fra Arbeidsmiljøutvalget 2024.

Kathrine Brosvik Thorsen
HR-direktør

13.02.2025/Runa Jakhell

Vedlegg:

- 1) Årsrapport 2024 - Arbeidsmiljøutvalget

ÅRSRAPPORT 2024

ARBEIDSMILJØUTVALGET

UNIVERSITETET I BERGEN

ARBEIDSMILJØUTVALGET	2
MEDLEMMER.....	2
ARBEIDSUTVALG	3
SEKRETARIAT	3
MØTER.....	3
SAKER.....	4
REGLER OG SYSTEM	4
VERNEOMBUDSORDNING	5
KARTLEGGING OG UTVIKLING	5

Arbeidsmiljøutvalget har lovpålagte oppgaver beskrevet i arbeidsmiljøloven og forskrift om organisering ledelse og medvirkning, og skal i henhold til arbeidsmiljølovens § 7-2 (6) «hvert år avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og arbeidstakernes organisasjoner».

Rapporten inneholder fakta om utvalget og hovedpunktene i utvalgets arbeid, i tråd med Arbeidstilsynets anbefalinger.

ARBEIDSMILJØUTVALGET

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er partssammensatt og skal arbeide for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø ved Universitetet i Bergen.

Utvalget deltar i planleggingen av HMS-arbeidet ved Universitetet i Bergen (UiB), og følger nøye med på utviklingen av arbeidsmiljøet. AMU sine oppgaver er beskrevet i arbeidsmiljøloven og i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.

AMU ved UiB har ti faste medlemmer med tale-, forslag-, og stemmerett. Arbeidsgiver og arbeidstakerne har like mange representanter i utvalget. AMU har to faste medlemmer fra bedriftshelsetjenesten med tale- og forslagsrett og fast observatør fra studentene og studentombudet.

Ledervervet i utvalget alternerer mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. I 2024 hadde arbeidsgiversiden ledervervet ved universitetsdirektør Tore Tungodden og med HR-direktør Kathrine Brosvik Thorsen som nestleder.

Medlemmer

Representanter i AMU ble oppnevnt av partene for perioden 2024-2025 i AMU-møte 15.02.24 (sak 2/24, 2024/77). AMU 2024 ble konstituert i samme møtet og har hatt følgende sammensetning:

	Medlemmer	Varamedlemmer
Representanter for arbeidsgiversiden	• Rektor Margareth Hagen • Universitetsdirektør Tore Tungodden (leder) • HR-direktør Kathrine Brosvik Thorsen • Eiendomsdirektør Kjartan Nesset • Dekan Norman Anderssen	• Prorektor Pinar Heggernes • Ass. universitetsdirektør Kari Fuglseth • Avdelingsdirektør Christen Solheim • Underdirektør Agnethe Erstad Larsen • Dekan Camilla Brautaset
Representanter for arbeidstakersiden	• Hovedverneombud: Seniorrådgiver June Vibecke Knudtsen Indrevik • Akademikerne: Seniorrådgiver Jan Georg Tangenes • Forskerforbundet: Førsteamanuensis Astrid Louise Hanssen Wang • Parat: Seniorrådgiver Linda Emdal • NTL: Rådgiver Jørgen Melve	• Hovedverneombud: Seniorrådgiver Michael Peter Riisøen • Akademikerne: Overingeniør Kristian Botnen • Forskerforbundet: Professor Steinar Vagstad • Parat: Seniorrådgiver Liv-Grethe Gudmundsen • NTL: Rådgiver Berit Storaker
Representanter fra Bedriftshelsetjenesten	• Kontorsjef Bente Nilsen Hordvik • Seniorrådgiver Bente-Lise P. Lillebø	• Seniorrådgiver Bente-Lise P. Lillebø • Bedriftssykepleier Gunvor Røssland Landro

**Observatør fra
studentene og
studentombud**

- Student Lars Jacob Ruland Jacobsen (vår)
 - Student Magnus Jansen (høst)
 - Studentombud Karsten Olav Aarestrup
 - Student Kaja Ingdal Hovdenak (vår)
 - Student Anne Aurora Ekeland Bjørkly (høst)
-

Arbeidsutvalg

AMU har et arbeidsutvalg (AU) som forbereder saker til AMU. Leder av AMU leder arbeidsutvalgets arbeid.

Representanter i AMU ble oppnevnt av partene for perioden 2024-2025 i AMU-møte 15.02.24 (sak 2/22, 2024/77) og bestod i 2024 av universitetsdirektør Tore Tungodden, HR-direktør Kathrine Brosvik Thorsen, eiendomsdirektør Kjartan Nasset, universitetets hovedverneombud June-Vibecke Knudtsen Indrevik, tillitsvalgt Forskerforbundet Astrid Louise Hanssen Wang og BHT ved kontorsjef Bente Nilsen Hordvik.

Sekretariat

HR-avdelingen ivaretar sekretariatsfunksjonen for AMU og dets arbeidsutvalg. I 2024 har seniorrådgiver Runa Jakhell vært sekretær.

Møter

AMU har avholdt fem møter i 2024 (15.02, 04.04, 20.06, 26.09 og 21.11). Tilsvarende antall møter har AMUs arbeidsutvalg (AU) gjennomført. AMU gjennomførte sine møter med godt oppmøte. Arbeidstakers representant fra Akademikerne og studentobservatør har møtt på fem av seks møter, mens studentombudet har møtt på fire av seks møter.

Utvalget har i tråd med arbeidsmiljøloven og Regelsamling for UiB (1.4 Regler om nemnder og utvalg) deltatt i planleggingen av HMS-arbeidet ved UiB og har fulgt opp saker om arbeidsmiljøet. Samarbeidet i møtene har vært preget av åpen diskusjon. Partene har hatt saker til informasjon, drøfting og funnet fram til vedtak det har vært enighet om.

Alle møtene er avholdt fysisk, der to av møtene var besøk og gjennomføring ved et fakultet/avdeling. I 2024 gjaldt dette Universitetsbiblioteket og Det samfunnsvitenskapelige fakultet som presenterte sitt HMS-arbeid, -satsningsområder og -utfordringer. Ved Universitetsbiblioteket inkluderte dette befaring i Bibliotek for samfunnsvitenskap, musikk og psykologis lokaler i Fosswinckelsgate 14., mens ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet fikk AMU en gjennomgang av fakultetets sammensetning og lokasjoner.

Medlemmer av AMU har et eget Teams «Arbeidsmiljøutvalget» der de finner informasjon om aktivitet i utvalget, inkludert en liverapport over HMS-avvik ved UiB.

Saksliste inkl. saksdokumenter og møtereferat er publisert på UiBs [Ansattensider](#) på web. Universitetsstyret får alle møtereferater til orientering. Alle av utvalgets saker ligger tilgjengelig i Ephorte/Elements.

Det årlige fellesmøte med Læringsmiljøutvalget ble gjennomført 13. desember med tema «Likestilling og mangfold – undersøkelse blant studenter og ansatte». Undersøkelsen og rapport ble presentert av avdelingsleder/forsker II Tonje Fyhn, ved Velferd, arbeid og helse, NORCE. Student Oscar Dos Santos Kvalvik gav så studentperspektivet mens tillitsvalgt NTL Jørgen Melve gav arbeidstakerperspektivet før veien videre ble belyst av seniorrådgiver Mona Grindheim Matre, HR-avdelingen og mangfoldskoordinator Zabi Himmat, Studieavdelingen, etterfulgt av diskusjon.

AMU sitt årlige halvdagsseminar for medlemmer og observatører, ble utsatt til 12. februar 2025, med tema «Kvinnehelse og arbeidsliv – hvordan skal UiB arbeide med dette». Kvinnehelse, overgangsalder og arbeidsliv ble presentert av prosjektleder KLAR/førsteamanuensis Inger Haukenes, Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Tillitsvalgt Forskerforbundet gav arbeidstakerperspektivet, sykefravær og kvinnehelse ved UiB ble belyst av seniorrådgiver Lisa Lund, HR-avdelingen.

Saker

AMU har behandlet til sammen 46 saker i 2024.

AMU har en rekke faste saker på dagsorden på årlig basis. Foruten konstituering og oppnevning av medlemmer for perioden 2024-2025 og representanter i AMUs arbeidsutvalg (2/24, 2024/77), møteplan (40/24, 2024/77), referater (2022/18847: 1/24, 2024/77: 14/24, 25/24, 32/24, 39/24), samt Årsplan Bedriftshelsetjenester (5/24, 2017/14403) ble ulike årsrapporter behandlet. Dette gjelder årsrapport for:

- AKAN-utvalget (7/24, 2019/5164),
- AMU (3/24, 2012/4460),
- Bedriftshelsetjenester (4/24, 2012/4460),
- Helse. miljø og sikkerhet (16/24, 2023/16948),
- Hovedverneombudenes aktivitet (6/24, 2018/5076),
- Strålevern (15/24, 2023/3028).

Utvalget har i 2024 arbeidet spesielt med saker knyttet til arbeidsmiljørelaterte regler og system, til verneombudsordningen, og med flere saker knyttet til arbeidsmiljøkartlegging og utvikling. AMU har særlig hatt en aktiv rolle i oppfølging av tiltak i UiBs HMS-handlingsplan, deriblant psykososial arbeidsmiljøundersøkelse og arbeid med inkluderende arbeidsliv. Detaljer følger nedenfor.

Alle meldte HMS-avvik er gjennomgått i AMU (11/24, 22/24, 29/24, 36/24, 44/24, 2017/14394). Hvert møte har hatt fast orientering fra AMUs Byggeutvalg (12/24, 23/24, 30/24, 37/24, 45/24, 2019/5179). Muntlig orientering om universitetsstyresaker er gitt i fem møter (13/24, 24/24, 31/24, 38/24, 46/24, 2024/77).

AMU har i tillegg hatt Verdensdagen for psykisk helse (38/24, 2024/77) og Vinner av UiBs arbeidsmiljøpris 2023 (31/24, 2024/77) til muntlig orientering.

Regler og system

AMU skal delta i etablering og vedlikehold av virksomhetens systematiske HMS-arbeid. Arbeidsmiljørelaterte regler og system er vesentlig her. I 2024 dreide dette seg blant annet om revidering av retningslinjer, etablering av nye prosedyrer, og sammensetning av AKAN-utvalget.

Sak 8/24 (2019/5164)

Akan-utvalget – endring av sammensetning

Sak 27/24 (2024/7044)	Prosedyre for ansatte som møter studenter/kollegaer i krise
Sak 33/24 (2011/14402)	Reviderte retningslinjer for tilrettelegging og samarbeid mellom linjeleder og verneombud
Sak 35/24 (2024/5247)	Innføring av ny beredskapsorganisering - status
Sak 42/24 (2023/16161)	Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

Det ble gitt muntlig orientering om HMS-årsrapportering 2024 (46/24, 2024/77).

Verneombudsordning

AMU skal behandle spørsmål som angår vernetjenesten. I 2024 dreide dette seg om endring av enkelte verneombudsområder, om verneombudsrollen, valg av verneombud for perioden 2025-2026, samt muntlige orienteringer om vernetjenestens arbeid.

Sak 17/24 (2022/8140)	Relasjonen mellom rollen som verneombud og funksjon som HMS-koordinator
Sak 26/24 (2024/7015)	Valg av verneombud for funksjonsperioden 2025-2026 – oppnevning av valgstyret

Endering av verneområde Det psykologiske fakultetet ble meldt under Eventuelt i møte 15.02. Det ble gitt muntlig orientering om Endring av verneområde – K1 (46/24, 2024/77) og Status verneombudsvalget (46/24, 2024/77). Universitetets hovedverneombud har gitt muntlig orientering om vernetjenestens arbeid i fem møter (13/24, 24/24, 31/24, 38/24, 46/24, 2024/77).

Kartlegging og utvikling

AMU skal behandle saker knyttet til kartlegginger av arbeidsmiljøet og gi råd om prioriteringer og tiltak. I 2024 dreide dette seg særlig om oppfølging av tiltak i UiBs HMS-handlingsplan 2023-2026, deriblant utvikling av verktøy for felles psykososial arbeidsmiljøundersøkelse og arbeid med inkluderende arbeidsliv.

Sak 10/24 (2017/14402)	Sykefravær ved UiB – rapport 2023
Sak 34/23 (2017/14402)	Sykefraværsrapport UiB, 1. halvår 2024
Sak 21/24 (2024/3549)	Nærværprosjekt, Institutt for klinisk odontologi
Sak 18/24 (2024/77)	Opplæring knyttet til HMS 2024
Sak 20/24 (2017/14402)	Vurdering av NAV-kurs – psykisk helse
Sak 41/24 (2022/2697)	Medarbeidersamtaler ved UiB – orientering om status for tiltak for å øke gjennomføringsgraden for vitenskapelig ansatte
Sak 43/24 (2019/26750)	Informasjon om hvordan gjennomføre HMS-risikovurderinger ved UiB
Sak 9/24 (2022/18531)	Psykososialt arbeidsmiljø – hovedkartleggingsverktøy ved gjennomføring
Sak 19/24 (2022/18531)	Orientering om planleggingsprosess ARK ved UiB 2024-2025
Sak 28/24 (2024/5212)	Felles arbeidsmiljøundersøkelse ved UiB 2024-2025 – status prosjekt

Det ble gitt muntlig orientering om Felles arbeidsmiljøundersøkelse ved UiB 2024-2025 – status (sak 28/24, 2024/77), om Yrkeshygieniske orienteringssaker i tre møter (13/24, 31/24, 46/24, 2024/77), om VirksomhetsROS 2024 – HR (38/24, 2024/77) og VirksomhetsROS – IT (46/24, 2024/77), samt om Undersøkelse om likestilling og mangfold (38/24, 2024/77) og om Arealutviklingsprosjektet Nygårdshøyden sør (NGHS) – status (38/24, 2024/77).

Årsrapport for Holbergprisen 2024

HOLBERG
PRISEN

UNIVERSITETET
I BERGEN

Forsiden: F.v. Holbergprisvinner Achille Mbembe og Nils Klim-prisvinner Siddharth Sareen under prisutdelingen i Universitetsaulaen i Bergen, torsdag 6. juni, 2024. Foto: Eivind Senneset

Innledning

Høydepunktet for Holbergprisen i 2024 var naturligvis Holberguken i juni, da vi hadde gleden av å se forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel dele ut Holbergprisen til Achille Mbembe og Nils Klim-prisen til Siddharth Sareen i en velfylt universitetsaula i Bergen. De to meget verdige vinnerne gjorde også en stor innsats under en rekke faglige seminarer og arrangementer som er knyttet til utdelingene. Ikke mindre gledelig var det å bivåne kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun dele ut velfortjente skolepriser til elever og en lærer. Styret vedtar prisene på grunnlag av anbefalinger fra frittstående komitéer. Vi regner Holberguken som vellykket. Som styreleder vil jeg takke de vitenskapelige komitéene med godt utført arbeid. I tillegg må jeg gi honnør til sekretariatet og faglig leder, som virkelig står på gjennom den hektiske Holberguken.

I desember, i tiden rundt Ludvig Holbergs fødselsdag (3/12), avholdes Holbergdebatten. Ofte har sekretariatet og arbeidsgruppen bak debatten lyktes i å kombinere en aktuell problemstilling med faglige perspektiver på en måte som sprer og befester Holbergprisens navn i en større, global offentlighet. Det er alltid spennende om man oppnår balanse mellom det populært kontroversielle og faglig solide. Årets arrangement fylte universitetsaulaen til en engasjert, men også velmoderert, diskusjon om temaet «Is the West in Decline?».

Holbergstyret har i 2024 hatt to utskiftninger. Knut Olav Åmås og Torkil Hovde Lyngstad trer ut, og vi takker for god innsats. Som styreleder er jeg svært glad for at vi har fått inn to engasjerte og kompetente nye styremedlemmer i professor Tore Wig fra Universitetet i Oslo og Jette F. Christensen fra Altinget. Vi ser frem til gode og åpne diskusjoner i 2025 i arbeidet med å følge opp målsettingen for Holbergprisen, som jo er å fremheve banebrytende forskningsinnsats innenfor våre fire fagområder og å bidra til å heve disse fagenes status i samfunnet og stimulere barn og unge til å bli interessert i fagene. Alle prisens aktiviteter bidrar til dette, men som andre aktører i vår sektor merker også Holbergprisen at kronen faller og prisene stiger, de økonomiske rammene blir strammere, hvilket vil kunne føre til prioriteringsdiskusjoner i styret fremover.

Ettersom våre fagområder, humanistiske, samfunnsvitenskapelige, juridiske og teologiske fag, er helt grunnleggende elementer i et moderne, demokratisk samfunn, vil prisens målsetting uten tvil fremstå som minst like aktuell og viktig i 2025 som noen gang før. Vi ser frem mot godt samarbeid med alle våre partnere, innenfor universitetsverdenen, skolen, departementet og ellers i samfunnet.

Takk for et godt år for Holbergprisen.

Jørgen Sejersted,
Styreleder for Holbergprisen

Innhold

INNLEDNING	3
TILBAKEBLIKK PÅ 2024	6
OM HOLBERGPRISEN	8
HOLBERGPRISEN 2024: ACHILLE MBEMBE	11
NILS KLIM-PRISEN 2024: SIDDHARTH SAREEN	12
HOLBERGUKEN 2024	16
HOLBERGDEBATTEN 2024	21
HOLBERGPRISEN I SKOLEN	23
NOMINASJONER	26
MEDIE- OG INFORMASJONSARBEID	31
ORGANISASJONEN	34
REGNSKAP	36

Tilbakeblikk på 2024

2024 var nok et år med svært høy aktivitet på alle Holbergprisens områder, noe som blant annet fremgår av de mange opptakene fra årets arrangementer. Opptakene er tilgjengelige på våre nettsider, som fikk både ny drakt og struktur i 2024 — et arbeid som krevde en betydelig innsats fra hele sekretariatet.

Holbergkomitéen hadde to møter i 2024 – ett i Barcelona og ett i London. Valget av Barcelona representerer en langsiktig strategi, der målet er å knytte komitémøtene til promoteringsformål rettet mot sentrale akademiske miljøer i Europa som historisk har vært underrepresenterte i våre nominasjonsstatistikker. I Barcelona ble et faglig arrangement avholdt under tittelen «En global politisk økologi», med blant annet tidligere Holbergprisvinner Joan Martinez-Alier som deltaker. Arrangementet ble gjennomført i nært samarbeid med Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals ved Universitat Autònoma de Barcelona (ICTA-UAB), og fant sted i de vakre lokalene til Institut d'Estudis Catalans. Arrangementet trakk fullt hus. Høstens komitémøte i London ble avholdt uten et tilhørende promoteringsarrangement, grunnet kapasitetsutfordringer i sekretariatet etter store utskiftninger høsten 2024.

I forbindelse med Nils Klim-komitéens møte i København i januar, avholdt vi et faglig arrangement med tittelen «Local and Historical Knowledge: Keys for Rethinking Contemporary Planetary Issues». Arrangementet hadde en rekke deltakere fra både Danmark og Grønland, og hele tre tidligere Nils Klim-prisvinnere deltok.

Frederik Poulsen, Simona Zetterberg-Nielsen og Elisa Uusimäki. Holbergprisen samarbeidet med Videnskabernes Selskab om gjennomføringen, og arrangementet trakk et svært godt oppmøte i deres lokaler. I tillegg ble det i mai avholdt et arrangement i Bergen, i samarbeid med Senter for klima og energiomstilling. Dette arrangementet, som var knyttet til Nils Klimprisvinner Siddharth Sareens arbeid, bar tittelen «Actionable Knowledge in Energy Transitions». Støttet av Holbergprisen ble det også avholdt tre Nils Klim-seminarer i 2024, arrangert av og for henholdsvis Siddharth Sareen, Simona Zetterberg-Nielsen og Frederik Poulsen.

Værmessig strålte Bergen definitivt ikke under Holberguken 2024, men til tross for dette ble den gjennomført med rekordhøyt deltakerantall på alle våre arrangementer. Utdelingen av Holbergprisen og Nils Klim-prisen fant sted i Universitetsaulaen i Bergen også i år, og ble strømmet direkte. I tillegg var det en rekke faglige prisvinner-arrangementer, både i Oslo og Bergen. Holbergprisen i skolen har i 2024 hatt et vedvarende stort engasjement, og årets prisvinnere ble feiret under en festmiddag i Grand selskapslokaler i Bergen, med Bergen kommune som vertskap. Prisene ble delt ut av utdanningsminister Kari Nessa Nordtun under et vellykket arrangement på Bergen Katedralskole, der rektor ved Universitetet i Bergen, ordføreren i Bergen og rektor ved Bergen Katedralskole deltok.

I likhet med året før ble Holbergdebatten 2024 avholdt i Universitetsaulaen i desember. Aulaen

Holbergprisvinner Achille Mbembe, leder for Senter for kvinne- og kjønnsforskning ved UiB Kari Jegerstedt og Nils Klimprisvinner Siddharth Sareen under Holbergaften på Litteraturhuset i Bergen, 4. juni, 2024. Foto: Eivind Senneset

var fylt til randen, og debatten ble strømmet til et globalt publikum. Temaet for debatten, som omhandlet Vesten og dets mulige forfall, engasjerte et bredt publikum, og vitner om Holbergprisens evne til å nå ut til mennesker langt utover prisens fagfelt og universitetskretser. Per medio januar 2025 har over 200 000 sett debatten på Holbergprisens YouTube-kanal, mens fjorårets debatt er sett av mer enn 5,1 millioner mennesker.

I 2024 mottok Holbergprisen i skolen rekordmange skolesøknader, noe som understreker konkurransens økende betydning. Holbergprisen i skolen var også i år representert under Forskningsdagene UNG i Bergen, der Madeleine Blikken og Sara Schau presenterte sitt prosjekt, «Lærerens dilemma: Undervise i Israel-Palestina-konflikten eller ikke?». Sekretariatet hadde god støtte fra Universitetet i Bergens ledelse ved alle arrangementene i Bergen.

2024 var et år med flere utskiftninger i sekretariatet. Administrativ leder Ellen Ingeborg Hætta og rådgiver Oda Elisabeth Wiese Tvedt gikk over i nye stillinger. Ingrid Ovidia Telle ble ansatt som ny administrativ leder, og Marita Kristiansen begynte som rådgiver tilknyttet Holbergprisen i skolen.

Hilde Omdalsmoen Fidje utvidet sin frikjøpsandel fra 40 % til 60 % i 2024. Vikariatet til Jon Anders Hvoslef Lothe ble derfor forlenget til sommeren 2025. Høsten 2024 gikk Hjørdis Maria Longva ut i foreldrepermisjon, og Ingeborg Storebø ble engasjert som vikar i denne stillingen frem til sommeren 2025.

I 2024 ble et nytt styre for Holbergprisen oppnevnt for perioden 1. juli 2024 til 30. juni 2028. Jørgen Sejersted fortsetter som styreleder, og Hans Petter Graver, Lise Rye og Siv Ellen Kraft ble gjenoppnevnt. Tore Wig og Jette F. Christensen ble oppnevnt som nye medlemmer.

Om Holbergprisen

Holbergprisen er en internasjonal forskningspris som utdeles årlig for fremragende vitenskapelig arbeid innenfor humanistiske, samfunnsvitenskapelige, teologiske og juridiske fag. Holbergprisen ble opprettet av Stortinget i 2003.

Ifølge statuttene er Holbergprisens formål å anerkjenne banebrytende vitenskapelig arbeid innenfor prisens fagområder. Prisen skal bidra til å heve disse fagenes status og stimulere interessen for dem blant barn og ungdom. Holbergprisen deler også ut Nils Klim-prisen til forskere fra/i Norden under 40 år og arrangerer Holbergprisen i skolen, en nasjonal forskningskonkurranse for elever i den videregående skolen.

Holbergprisen ble første gang utdelt i 2004 og er i 2024 verdt 6 millioner norske kroner. Nils Klim-prisen ble også utdelt første gang i 2004 og er verdt 500 000 kroner. Holbergprisen i skolen premierer hvert år de tre beste forskningsprosjektene utført av elever ved den videregående skole med henholdsvis 30 000 kr, 20 000 kr og 10 000 kr, samt en lærerpris på 20 000 kr.

HOLBERGPRISENS ORGANISASJON

Holbergprisen finansieres over statsbudsjettet og administreres av Universitetet i Bergen

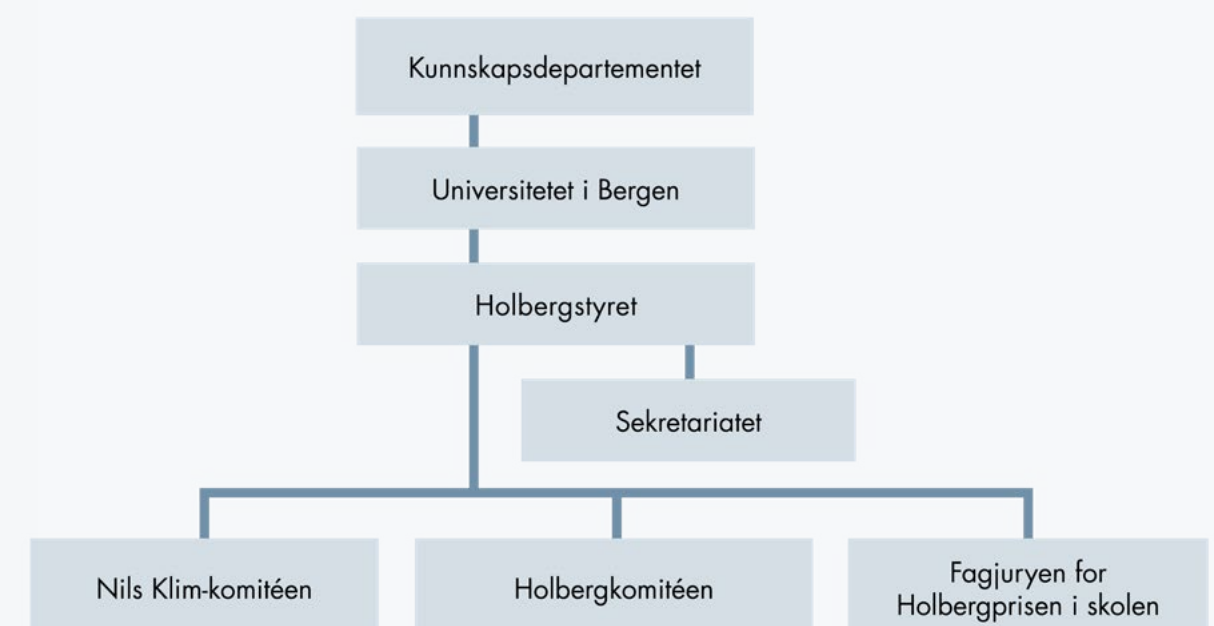
på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Holbergstyret utnevnes av Universitetet i Bergen og er formelt ansvarlig for aktiviteter knyttet til Holbergprisen. Den daglige driften gjennomføres av Holbergprisens sekretariat.

Holbergstyret utnevner prisvinnere etter anbefaling fra Holbergprisens fagkomité og Nils Klim-prisens fagkomité, som består av internasjonalt anerkjente forskere innenfor de fagfeltene som prisen dekker. Styret utnevner også en fagjury for Holbergprisen i skolen. Sekretariatet yter administrativ støtte til styret, fagkomitéene for Holbergprisen og Nils Klim-prisen, samt fagjuryen for Holbergprisen i skolen.

Vår overordnede visjon for prisene

Holbergprisen skal være den viktigste og mest anerkjente internasjonale forskningsprisen innenfor humaniora, samfunnsvitenskap, juss og teologi, og det samme skal Nils Klim-prisen være for yngre forskere i/fra Norden.

Holbergprisen i skolen skal være Norges viktigste studieforberedende forskningskonkurranse for elever i den videregående skolen, samt løfte frem lærerens avgjørende rolle som en faglig ressurs og inspirasjonskilde.

Holbergprisen 2024

Achille Mbembe

Holbergprisen 2024 ble tildelt Achille Mbembe for hans banebrytende arbeid innen historie og politisk teori.

Achille Mbembe ble født i Kamerun i 1957 og oppnådde sin doktorgrad i 1989 ved Université Paris 1 (Pantheon Sorbonne), med en avhandling om antikolonial motstand i Kamerun. Mbembe er professor i historie og politikk ved Wits Institute for Social and Economic Research, University of the Witwatersrand. I perioden 1995 til 2000 var Mbembe generalsekretær ved CODESRIA (Council for the Development of Social Science Research in Africa). Han har innehatt en rekke stillinger ved ulike universiteter, som Berkeley, Columbia, Duke, Harvard og Yale. Mbembe har også vært gjesteprofessor ved Maison de la Science De L'Homme i Paris, og han har blitt utnevnt til æresdoktor ved flere universiteter.

Mbembe er anerkjent som en av verdens fremste bidragsyttere på feltet det postkoloniale Afrika, og han er en nøkkelteoretiker innen tenkningen om det planetariske. Han har spilt en sentral rolle i å utvikle tenkning om rasisme og dens effekter på subjektivitet, spesielt gjennom begrepet «det rasialiserte subjektet». Mbembes avvisning av alle typer rasisme er også inspirert av den skjeve påvirkning klimakrisen har på det globale sør — et tema som er behandlet i hans siste bok, *Brutalism* (2020/2024).

Mbembes tidlige arbeider fokuserte på kolonial vold, afrikansk motstand og kampene for uavhengighet. Her analyserte han særlig statlig makt, og dette ledet han til å tenke nytt om begrepet «postkoloni». Mange av hans viktigste bøker er oversatt fra fransk til engelsk, og disse inkluderer *On the Postcolony* (2000/2001), *Necropolitics* (2016/2019), *Out of the Dark Night* (2010/2021), *Brutalism* (2020/2024) og *The Earthly Community: Reflections on the Last Utopia* (2022). Disse dekker brede tematiser, som motsetninger innenfor demokrati, rase, etnisitet, biopolitikk og identitetspolitikk i afrikanske stater.

Mbembes dyptpløyende *Critique of Black Reason* (2013/2017) er en filosofisk studie av betydningen av og den historiske fremveksten av svarthet (Blackness). Den viser hvordan begrepet «svart» ble anvendt for å dehumanisere i kapitalens interesse. Analysene viser videre hvordan svarthet ble assosiert med å være ikke-menneskelig eller dyreaktig, noe som rettferdiggjorde reproduksjonen av undertrykkelse- og utbyttingsstrukturer. Mbembe argumenterer for at en viss type svart kritikk av rase implisitt har reproduisert en slik epistemologi basert på raseulikhet.

Nylig har Mbembe i økende grad fokusert på utviklinger i vår koloniale-imperiale verden: euro-sentrismens nåværende fase, den antropocene tidsalders påvirkningskraft og implikasjonene av kunstig intelligens for mennesker.

Mbembes verk overskrider partikularistiske lesninger av dekolonialisering og søker i stedet å resentrere en universalistisk forståelse av mennesket. For ham innebærer dette en forpliktelse til å anerkjenne historiske sannheter, samtidig som en lærer og minner på tvers av skillene mellom sør og nord.

HOLBERGPRISVINNER 2024

NAVN: Achille Mbembe

LAND: Sør-Afrika/Kamerun

FAGFELT: Historie, politisk teori

STILLING: Professor i historie og politikk ved Wits Institute for Social and Economic Research, ved University of the Witwatersrand, Johannesburg, og leder for Innovation Foundation for Democracy.

Nils Klim-prisen 2024

Siddharth Sareen

Nils Klim-prisen 2024 ble tildelt Siddharth Sareen for hans forskning innen samfunnsvitenskapelige klima- og bærekraftsstudier.

Siddharth Sareen er professor i miljø og energi ved Institutt for medie- og samfunnsfag, Universitetet i Stavanger. Han har også en stilling som professor II ved Senter for klima og energiomstilling ved Universitetet i Bergen.

I 2016 fullførte Sareen en dobbel PhD-grad i utviklingsstudier (ved Københavns Universitet) og i skogs- og naturforvaltning (ved University of Padua). Etter dette har han arbeidet som gjesteforsker og forsker i USA, Storbritannia, Norge, India og Tyskland og videreutviklet sin forskning på en rekke temaer. De senere år har han som forsker ved universitetene i Bergen og Stavanger utvidet sitt internasjonale nedslags- og kontaktfelt, noe som reflekterer den globale og samarbeidsorienterte dimensjonen i Sareens arbeid.

Sareens fremragende karriere er bygget på en tverrfaglig basis hvor samfunnsvitenskap og humaniora møter teknologi og klimavitenskap, og han har etablert seg som en kreativ forsker og akademisk veileder. Sareen leder programmet for bærekraftsomstilling (Sustainability Transformation) ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitet i Stavanger, som har norske så vel som internasjonale partnerinstitusjoner. Sareens publikasjonsliste er svært imponerende, særlig gitt hans vide spekter av fagfelt. Den omfatter spørsmål knyttet til blant annet styring av energiomstilling på forskjellige nivåer og i ulike miljøer. Han behandler også kompliserte temaer som bærekraft og ansvar, energihistorie, klimarettferdighet, urban og ikke-urban geografi, demokrati og sosial inkludering.

Professor Sareens allsidighet og vide perspektiver gjenspeiles også i måten han arbeider i prosjekter på – av og til som en eneforsker, men også ofte som del av team som kan romme alt fra to til 36 deltakere. Det sistnevnte er tilfelle i en artikkel publisert i tidsskriftet *Energy Research and Social Science* 2022. Den bærer tittelen «Beyond technology: A research agenda for social sciences and humanities research on renewable energy in Europe». Tittelen reflekterer godt Sareens akademiske arbeid, men med det viktige forbehold at hans forskning også omfatter områder utenfor Europa. Hans arbeid eksemplifiserer det globalt viktige i å etablere et kritisk og interaktivt forhold mellom forskning, teknologi og industri i en livsnødvendig søken etter fornybare og bærekraftige former for energi.

NILS KLIM-PRISVINNER 2024

NAVN: Siddharth Sareen

LAND: India/Norge

FAGFELT: Samfunnsgeografi, politisk økologi, utviklingsstudier

STILLING: Professor i miljø og energi ved Institutt for medie- og samfunnsfag, Universitetet i Stavanger, og professor II ved Senter for klima og energiomstilling, Universitetet i Bergen.

Prisvinnere for Holbergprisen i skolen 2024

FØRSTEPRISVINNER

Erika Lind-Larsen ved Vestby videregående skole, Akershus

«Lost in Translation?»

Hva er det som går tapt i en oversettelse, og er det så farlig? Dette er spørsmål Erika Lind-Larsen setter søkelyset på i sin rapport «Lost in Translation?», hvor hun tar for seg oversettelsen av tegneserieromanen *Heartstopper* fra engelsk til norsk.

I forskningsprosjektet gjør hun en systematisk undersøkelse av oversettelse og ordvalg, og viser med det hvilke valg en oversetter står overfor, og hva som står på spill. Prosjektet løfter også utfordringer som trange rammevilkår for oversettere i møtet med et kommersielt bokmarked.

ANDREPRISVINNER

Malin Eckhoff Årnes ved Drammen videregående skole, Buskerud

«Opplevelsen av overgangen fra elev til student»

I prosjektet «Opplevelsen av overgangen fra elev til student» spør Malin Eckhoff Årnes om undervisningen i videregående skole gjør elevene studieforberedt. Dette er et aktuelt tema som opptar mange unge. I rapporten viser Årnes at skolene kan gjøre mer for å forberede elevene på studiene, og spør også hva den enkelte kan gjøre for selv å ruste seg for overgangen.

Rapporten viser blant annet at både selvstudiumsmodellen og manglende opplæring i akademiske skrivestandarder opplevdes utfordrende for de ferske studentene Årnes intervjuet. Om prosjektet sier juryen at det er «ambisiøst og selvstendig».

TREDJEPRISVINNER

Edvard Hove Rosenlund ved Bergen katedralskole, Vestland

«Knut Hamsun 72 år etter hans død»

Edvard Hove Rosenlunds forskningsprosjekt omhandler forfatteren Knut Hamsuns forhold til nazismen og knytter an til den dagsaktuelle debatten om kansellering. Rapporten gir en innføring i de historiske kontroversene rundt Hamsun og viser hvorfor han fortsatt er en omdiskutert figur. Forskningsprosjektets store styrke ligger, ifølge juryen, i Rosenlunds «grundige kunnskap om Hamsun».

Rapporten formidler sentrale kjennetegn ved Hamsuns forfatterskap, mottakelse og kontrovers, men skaper også en dynamikk mellom etablerte Hamsun-forskere og elever i den videregående skolens syn på hans forfatterskap.

LÆRERPRISVINNER

Mirjam Væring-Skogrand ved Kristen videregående skole, Trøndelag

«Motstandskraft»

Mirjam Væring-Skogrands rapport tar utgangspunkt i arbeidet med Holbergprisen i skolen, og i observasjonen av at hun møtte motstand hos elevene mot å skulle gå i gang med et stort prosjekt. Denne opplevelsen blir utgangspunktet for en refleksjon over elevenes motvilje mot å stå i ukjente læringssituasjoner.

Fagfornyelsens ambisjon er å gi elevene erfaring med å håndtere ukjente situasjoner, og i sin rapport reflekterer Væring-Skogrand rundt hvordan lærere kan legge til rette for dette i klasserommet, til tross for elevenes motvilje, og viser hvordan deltakelse i Holbergprisen i skolen kan øve dem opp i å stå i ukjente læringssituasjoner.

1) Holbergsymposiet. F.v.: Bjørn Enge Bertelsen, Nasrin Olla, Achille Mbembe, Paul Gilroy og Ato Quayson. Foto: Eivind Senneset

Holberguken 2024

Holberguken er en årlig begivenhet i begynnelsen av juni hvor Holbergprisvinner, Nils Klim-prisvinner, Holbergprisen i skolens vinnere og vinner av lærerprisen feires med en rekke faglige og sosiale arrangementer.

Holberguken 2024 fant sted i Bergen og Oslo over fem dager i perioden 3.–7. juni, med åtte åpne publikumsarrangementer, ni arrangementer for inviterte gjester, og to innspillinger uten gjester. De fleste publikumsarrangementene ble strømmet i sanntid og opptakene er tilgjengelige på YouTube.

Forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel delte ut Holbergprisen til Achille Mbembe og Nils Klim-prisen til Siddharth Sareen. Finalistene i Holbergprisen i skolen mottok sine priser av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun.

Mer utfyllende informasjon om programmet for Holberguken 2024 og detaljert beskrivelse av de ulike arrangementene og deltakerne finnes på Holbergprisens nettsider:

holbergprize.org/events-and-productions/holberguken-2024/

2) Nils Klim-symposiet. F.v.: Kjetil Rommetveit, Harald Rohrer, Mariel Aguilar-Støen, Siddharth Sareen og Andy Stirling.

3) Holbergaften på Litteraturhuset. F.v.: Achille Mbembe, Kari Jegerstedt og Siddharth Sareen.

4) Stillbilde fra Holbergsamtalen. F.v.: Achille Mbembe og Kari Jegerstedt (Foto: Eivind Senneset)

MANDAG 3. JUNI

Holbergsamtalen

11:00–13:00, Knut Fægri hus, UiB
Lukket, opptak for fjernsyn

Nils Klim-samtalen

14:00–16:00, Knut Fægri hus, UiB
Lukket, opptak for YouTube

Historisk byvandring

14:00–16:00
For inviterte gjester

Holbergstyrets hagefest

16:15–17:45, Fastings Minde
For inviterte gjester

Konsert i samarbeid med Festspillene i Bergen: I Nonos fotspor – Luigi Nono 100

18:00–19:00, Universitetsaulaen, UiB

TIRSDAG 4. JUNI

Holbergsymposiet: «Democracy as a Community of Life»

9:00–12:00, Universitetsaulaen, UiB
Åpent arrangement, direktestrømmet

Nils Klim-symposiet: «Reflect and Act: Energy Social Science and Impact!»

13:00–15:00, Universitetsaulaen, UiB
Åpent arrangement, direktestrømmet

Holbergaften

18:00–19:15, Litteraturhuset i Bergen
Åpent arrangement, direktestrømmet

Middag for Holbergprisen i skolen

19:00, Litteraturhuset i Bergen
For inviterte gjester

Middag med rektoratet

19:30, Litteraturhuset i Bergen
For inviterte gjester

TORS DAG 6. JUNI

Prisutdeling for Holbergprisen i skolen
10:00–11:00, Bergen katedralskole
Åpent arrangement, direktestrømmet

Prisutdeling for Holbergprisen og Nils Klim-prisen
14:00–15:00, Universitetsaulaen, UiB
Åpent arrangement, direktestrømmet

Regjeringsbanketten
18:15–22:30, Håkonshallen
For inviterte gjester

ONSDAG 5. JUNI

Fagdag for Holbergprisen i skolen
09:00–14:00, Tårnsalen, UiB
Lukket arrangement

Mesterklasse med Achille Mbembe: «Thoughts on the Planetary»
10:00–12:00, Universitetsaulaen, UiB
Åpent arrangement, direktestrømmet

Omvisning for tilreisende gjester
12:45–13:45, Naturhistorisk museum

Holbergforelesningen: «The Earthly Community»
14:00–15:00, Universitetsaulaen, UiB
Åpent arrangement, direktestrømmet

Festmiddag med Bergen kommune
18:00, Grand selskapslokaler
For inviterte gjester

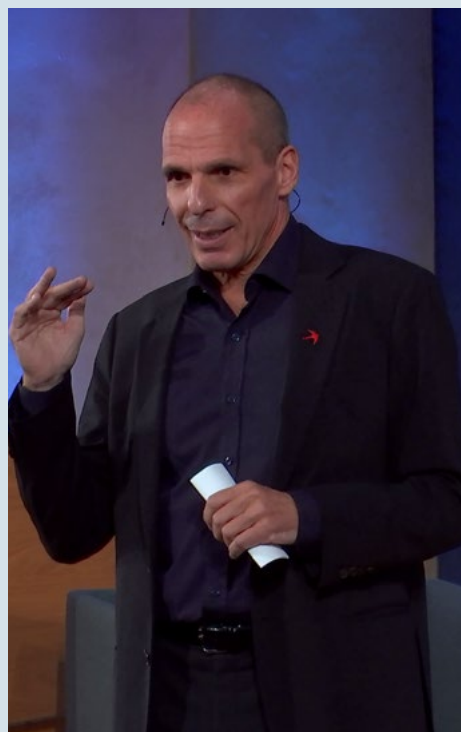
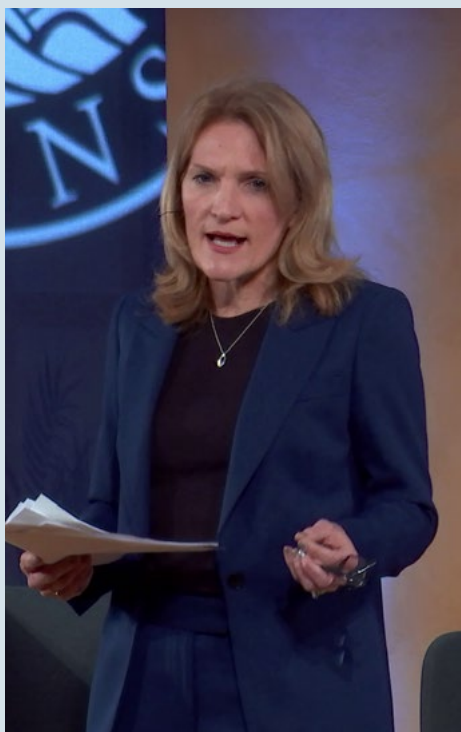
5) Holbergforelesningen: Achille Mbembe. Foto: Eivind Senneset. 6) Mesterklasse. F.v.: Achille Mbembe, Maipelo Gabang, Signe Sændergaard Moore, Marta Mboka Tveit, Apostolos Tsiouvalas og Eeva Mäkinen. Foto: Eivind Senneset. 7) Festmiddag med Bergen kommune: Rektor Margareth Hagen. Foto: Silje Katrine Robinson.

8) Prisutdeling for Holbergprisen og Nils Klim-prisen: Achille Mbembe og Siddharth Sareen. Foto: Eivind Senneset. 9) Prisutdeling for Holbergprisen i skolen: Achille Mbembe holder tale. Foto: Silje Katrine Robinson. 10) Regjeringsbanketten i Håkonshallen. Foto: Eivind Senneset. 11) The Holberg Laureate LIVE: Achille Mbembe og Bjørn Enge Bertelsen. Foto: Bjørn Enge Bertelsen.

FREDAG 7. JUNI

The Holberg Laureate LIVE: Apartheid After South Africa
18:00–19:15, Litteraturhuset i Oslo
Åpent arrangement, direktestrømmet

Holbergdebatten 2024

«Is the West in Decline?»

Holbergdebatten er et årlig arrangement i regi av Holbergprisen og er en markering av Ludvig Holbergs opplysningstanke. Målet med arrangementet er å henvende seg både til akademika og til en bredere offentlighet, å bidra til samfunnsdebatten i og utenfor Norge, samt å gjøre Holbergprisen mer kjent og synliggjøre relevansen av de fagområdene prisen dekker.

Holbergdebatten 2024 fant sted søndag 15. desember, kl. 14:00–16:45, i Universitetsaulaen i Bergen. Debatten hadde tittelen «Is the West in Decline» og tok for seg spørsmålet om hvorvidt Vesten er i forfall, og hva det i så fall betyr for demokrati, samfunn og nasjonal og global stabilitet. Sentralt stod de politiske, økonomiske og sosiale problemene som i økende grad har preget Europa og Nord-Amerika, samt spørsmål om Vestens plass i en verden som blir mer multipolar.

Paneldeltagerne var: Cynthia Miller-Idriss, professor i sosiologi ved American University, Washington, D.C.; Yanis Varoufakis, professor i økonomi ved University of Athens og leder av det greske partiet MeRA25 og den pan-europeiske bevegelsen DiEM25; samt Konstantin

Kisin, samfunnskommentator, spaltist og vert for YouTube-programmet TRIGGERnometry. Moderator var Sarah Montague, journalist og programvert ved BBC.

Hver av paneldeltagerne holdt et 15 minutters innlegg, før man gikk over til en moderert diskusjon.

Universitetsaulaen var fullsatt, med en god blanding av studenter, akademika og øvrig offentlighet til stede. Det var også positivt at en rekke ulike fagfelt og samfunnsområder var representert. Arrangementet ble direktestrømmet på YouTube og har etter én måned rundt 200 000 visninger på Holbergprisens kanal og 1,2 millioner visninger der paneldeltagerne har delt videoen.

Debatten har også blitt videreført både i tradisjonelle og sosiale medier, med over 12 000 YouTube-kommentarer så langt. I tillegg ble Cynthia Miller-Idriss, Yanis Varoufakis og Konstantin Kisin intervjuet av henholdsvis *Morgenbladet*, *Klassekampen* og *Minerva* i forbindelse med debatten.

Øverst, motsatt side: F.v. Konstantin Kisin, Cynthia Miller-Idriss, Yanis Varoufakis og Sarah Montague (moderator). Foto: Ingeborg Storebø. Midt, motsatt side: Fullsatt sal under Holbergdebatten. Foto: Ingeborg Storebø. Nederst, motsatt side: Stillbilder fra Holbergdebatten 2024. F.v. Cynthia Miller-Idriss, Yanis Varoufakis og Konstantin Kisin.

Holbergprisen i skolen

Holbergprisen i skolen er en nasjonal forskningskonkurranse for elever i den videregående skolen. Formålet med konkurransen er å vekke ungdommers interesse for forskning innen humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag.

Holbergprisen i skolen (HiS) følger skoleåret, og har et årshjul som går fra august til august. Fra tidlig høst foregår et intensivt rekrutteringsarbeid for å sikre en god søkermasse til konkurransen. Deretter inviteres 20 skoler og rundt 1000 elever til å forske som en del av arbeidet med skolefagene. De involverte lærerne møtes i Bergen i november for oppstart, før skolene besøkes av sekretariatet ved årsskiftet. Ferdige forskningsprosjekter sendes til fagjuryen i april, som kunngjør finalistene i mai. Finalistene inviteres til Holberguken i Bergen i juni, hvor de mottar sine prispenger og diplomer under en seremoni på Bergen katedralskole.

PROSJEKTER SOM SPRINGER UT FRA ELEVENES INTERESSER

De tre finaleprosjektene i årets utgave av Holbergprisen i skolen viser at når elevene tar utgangspunkt i sine egne interesser, kommer de inn på spørsmål som er viktige for langt flere enn dem selv. Språk, utdanning og kansellering må alle sies å være svært aktuelle tema i samfunnsdebatten i dag.

Årets førsteprisvinner, Erika Lind-Larsen fra Vestby videregående skole, satte søkelyset på hva som går tapt i en oversettelse – og konsekvensene

av dette – i sin rapport «Lost in Translation?». Her legger hun frem og drøfter resultatet av en undersøkelse av oversettelse og ordvalg i en tegneserieroman hun kjente godt til fra før, og tok utgangspunkt i egne leseerfaringer da hun utformet en problemstilling.

Andreprisen i konkurransen gikk til Malin Eckhoff Årnes fra Drammen videregående skole, som undersøkte hvorvidt undervisningen i videregående skole gjør elevene rustet til livet som venter dem som studenter. Tredjeprisen gikk til Edvard Hove Rosenlund ved Bergen katedral-skole, som knyttet Knut Hamsun og hans forhold til nazismen til debatten om kansellering. Han fortalte om arbeidet med dette prosjektet under lærerseminaret i november 2024.

Holbergprisen i skolen var også i år representert under Forskningsdagene UNG, denne gangen i Auditorium Egget på Studentsenteret i Bergen. Her holdt Madeleine Blikken og Sara Schau, tidligere elever ved Drammen videregående skole, et innlegg om forskningsprosjektet sitt for en fullsatt sal. I dette prosjektet, som resulterte i rapporten «Lærerens dilemma: Undervise i Israel-Palestina-konflikten eller ikke?», undersøkte de hvorfor samfunnsfaglærere ved skolen inkluderte eller utelot Palestina-konflikten i undervisningen

Holbergprisen i skolens prisvinnere 2024. Foto: Silje Katrine Robinson

sin. Deltakelsen på Forskningsdagene viser tydelig frem hva elevene selv kan få til som forskere, og at denne forskningen har verdi utenfor klasserommet.

GEOGRAFISK OG TEMATISK MANGFOLD

Deltakerskolene deltok med en stor bredde av skolefag, som alle gjenspeiler Holbergprisen og Holbergprisen i skolens fagområder. Vinnerprosjektene i 2024 ble skrevet innenfor fagene norsk, sosiologi og sosialantropologi og historie og filosofi, og utenfor pallen finner vi arbeid innenfor alt fra fag som engelsk, til samfunnsgeografi. Tredjeprisvinneren gikk på Bergen katedralskoles avdeling Kyrre, et tilpasset skoletilbud for ungdom og unge voksne med psykiske vansker. Dette prosjektet demonstrerer at man ikke bare kan fullføre et prosjekt innenfor rammene av Holbergprisen i skolen, men også bli finalist, som elev med behov for et tilpasset tilbud. Vi håper dette inspirerer andre skoler.

Til søknadsfristen 1. oktober 2024 hadde vi et rekordhøyt antall søknader. Søkerskolene hadde en god geografisk spredning, og i år er

vi særlig glade for at også Sørlandet er representert blant de 20 skolene som ble valgt ut til å delta i denne runden av forskningskonkurranse. Samtlige landsdeler er inkludert og over 1000 elever deltar.

NYE NETTSIDER MED FORSKNINGSRESSURSER FOR ELEVER OG LÆRERE

Vi arbeider hele tiden for å gjøre forskningsprosessen mer tilgjengelig og gjennomførbar for både elever og lærere. For elevene har vi forskningsressurser på våre nettsider, hvor de kan lese kortfattede og presise tekster om ulike deler av forskningsprosessen: utvikling av problemstilling, metodevalg, analyse, presentasjon av resultater, m.m. Elevene kan også lese korte tekster om ulike aktuelle temaer som vi har sett at de ofte vil forske på, som religion og etnisitet. Disse tekstene gir elevene innsyn i hvordan en forsker bør tenke innen feltet, for eksempel knyttet til forskningsetikk. På disse sidene publiseres også alle vinnerrapportene, som elevene kan bruke til å hente inspirasjon til egne prosjekter.

Holbergprisen i skolen har, som resten av

Lærerseminaret i Bergen, november 2024. Foto: Silje Katrine Robinson

organisasjonen, relativt nylig gått over til nye nettsider. Arbeidet med disse nettsidene ga oss muligheten til å restrukturere og utvikle forskningsressursene våre. Vår interne redaktør utviklet blant annet en etikkressurs som nå er tilgjengelig på nettsidene for både elever og lærere. Det jobbes videre med å revidere de undervisningsoppleggene vi har liggende her, for å se om disse kan gjøres enda mer brukervennlige for deltagende lærere. I kombinasjon med lærerrapportene viser disse undervisningsoppleggene det fantastiske didaktiske og faglige arbeidet lærerne gjør som en del av Holbergprisen i skolen-prosjektet.

Vi er opptatt av å ivareta våre gode lærerkontakter, som alle sitter på verdifulle innsikter i hvordan man kan jobbe med Holbergprisen i skolen. Lærerprisvinnerne blir hvert år invitert til vårt lærerseminar i november, hvor de forteller om sine opplevelser til de nye lærerne for året. Vinneren i 2024 var Mirjam Væring-Skogrand fra Kristen videregående skole Trøndelag, som fortalte seminar deltagerne om sin lærerrapport, hvor hun tok utgangspunkt i observasjonen av at det var motstand hos elevene mot å skulle gå i gang med et prosjekt som Holbergprisen i skolen.

Tematikken for lærerseminaret 2024 var

forholdet mellom forskningsspørsmål og metode, og innlederne var professor i medievitenskap ved UiB, Lars Nyre, professor i religionsvitenskap ved UiB, Sissel Undheim, og professor i statsvitenskap ved UiO, Øivind Bratberg. I tillegg til tredjeprisvinner i elevkonkurransen og vinneren av lærerprisen, holdt også lærere fra Drammen videregående skole et innlegg. Denne skolen har opprettet en egen samfunnsforskerlinje, inspirert av lærernes erfaring med arbeidet med Holbergprisen i skolen, og de presenterte blant annet denne linjen for seminar deltagerne.

Utover lærerseminaret tilbyr vi ulike digitale seminarer for lærerne gjennom året, som er tilpasset de ulike stadiene i elevenes forskningsprosess. Vi opplever at dette er noe lærerne setter stor pris på og finner nyttig i arbeidet med elevene sine. I 2024 inviterte vi statsviter Sveinung Arnesen fra NORCE til å holde et innlegg om kvantitativ metode, og førstebibliotekar Johannes Servan fra UiB til å snakke om akademisk skriving. Det første av tre planlagte seminarer for skoleåret 24/25 ble avholdt i desember. Her var temaet metode, og Patrick Lie Andersen fra OsloMet, og Astrid Ouahyb Sundsbø fra Høgskulen på Vestlandet, holdt innlegg om henholdsvis kvantitativ og kvalitativ metode. Presentasjonene som legges frem under seminarene, og i en begrenset periode et opptak av dette, gjøres

også tilgjengelig for alle lærerne i etterkant.

SAMARBEIDSPARTNERE

I år, som i fjor, fant Holbergprisen i skolens prisutdeling sted på Bergen katedralskole, som vi har et godt samarbeid med rundt avviklingen av arrangementet. Utover Bergen katedralskole, er vår nærmeste skolepartner Drammen videregående skole. Vi ser at en slik tett og langvarig relasjon med skoler gir muligheter til faglig utveksling rundt elevforskning.

I april var Drammen videregående skole vertskap for «Holbergkonferansen», som skal arrangeres årlig sammen med oss og ta utgangspunkt i nettopp elevforskning. Den første konferansen kretset rundt spørsmål om hvordan man best kan forberede elever i videregående skole på studiene som venter. Planene for dette årets konferanse legges i skrivende stund. Temaet er forskning på og undervisning i kontroversielle tema.

Drammen videregående skole hadde inntak av elever til sin samfunnsforskerlinje «Samfunnsforskeren» for første gang i 2024. Denne linjen finnes i to varianter, én med psykologi og én med rettslære. Alle de 90 elevene på denne linjen, deltar i denne runden av Holbergprisen i skolen. Sekretariatet var til stede i Drammen da disse elevene hadde sin oppstart i november.

Vi i sekretariatet holdt et innlegg på Lærernes dag på UiB i januar. Innlegget omhandlet elevforskning generelt og mulighetene som ligger i dette for å gjøre elever studieforberedt, og ikke minst hvordan vi i Holbergprisen i skolen tilrettelegger for denne elevaktive undervisningsformen.

Det å utvikle og vedlikeholde gode relasjoner til lærere, skoler, fylkeskommuner og andre eksterne samarbeidspartnere, er et viktig arbeid som gir gode resultater med tanke på rekrutteringen. Dette er også viktig for at Holbergprisen i skolen skal bli sett på som et godt verktøy for å oppnå målene i læreplanen, og for at forskningskonkurransen skal beholde en attraktiv posisjon i konkurranse med de andre tilbudene som retter seg inn mot skoleverket.

Et viktig formål for oss er å skape møter mellom universitets- og høyskolesektoren og den videregående skolen. Det viktigste verktøyet for dette er forskerkontaktene, som veileder elevene underveis i deltakelsen. Disse rekrutteres fra en utdannings- eller forskningsinstitusjon i nærheten av skolene. Elevene får på denne måten møte personer som jobber innen relevante fagområder, og får også innsikt i hvordan en forsker tenker. Målet er ikke at forskerkontakten skal bidra med ferdige problemstillinger eller lignende, men hjelpe elevene til å selv stille de kritiske spørsmålene og videreutvikle prosjektene sine.

Holbergprisen i skolens prisvinnere og kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun på scenen under årets prisutdeling på Bergen katedralskole. Foto: Silje Katrine Robinson

Nominasjoner

Kampanjen for å innhente nominasjoner til Holbergprisen og Nils Klim-prisen begynner hvert år med publisering av nominasjonsskjemaene for de to prisene i høstsemesteret, og øker i omfang utover våren frem mot den årlige nominasjonsfristen 15. juni. Nominasjonskampanjen i 2024 inkluderte blant annet oppslag på Holbergprisens nettsider, en omfattende e-postkampanje, personlig oppfølging av faglig leder, annonsering via sosiale medier og påminnelser om nominasjonsmuligheten i forbindelse med arrangementer. Vi har hatt gode tall på nominasjoner i tråd med gjennomsnittet for begge priser. Ettersom det løper omtrent et helt år fra nominasjonsfristen til utdelingen av Holbergprisen og Nils Klim-prisen, gjelder statistikken som presenteres i dette kapittelet for prisene som kunngjøres våren 2025.

HOLBERGPRISEN

Det kom inn totalt 117 nominasjoner til Holbergprisen 2025 innen nominasjonsfristen. Av disse var 108 gyldige nominasjoner, fordelt på 99 unike kandidater. Aldri før har vi mottatt flere nominasjoner, og kun ett år tidligere, i 2020, har det vært flere kandidater til vurdering. Se tabell 1 for antall nominasjoner og unike kandidater fra 2004 til 2025.

38 % av nominatorene har nominert kandidater til prisen tidligere, og 48 % av kandidatene har vært nominert én eller flere ganger før. Totalt 38 % av nominasjonene har nominator og kandidat fra samme institusjon. Dette er en relativt høy andel, og vi ser at antallet

institusjonelle nominasjoner har økt de siste årene. 64 % av kandidatene er menn og 36 % kvinner, som er en mer jevn fordeling enn gjennomsnittet for tidligere år.

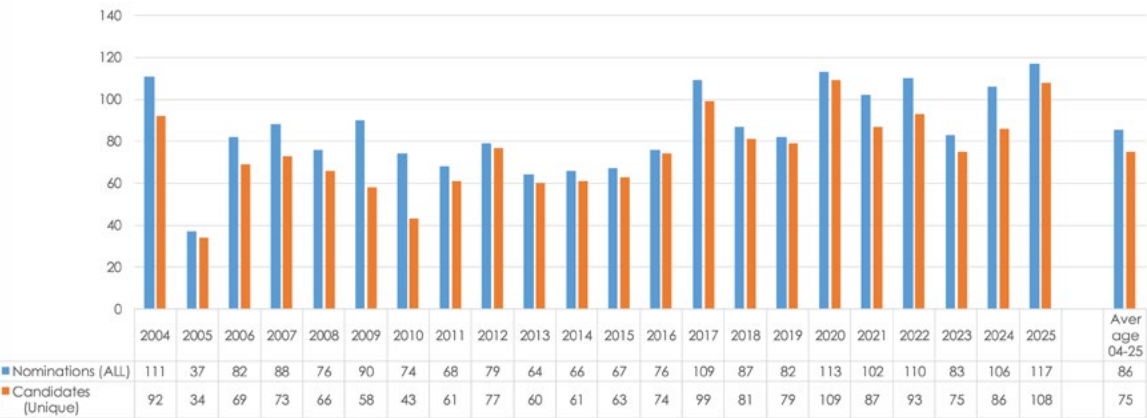
FAGLIG FORDELING

Det er en noe høyere andel nominerte innenfor samfunnsvitenskapene i år enn normalt, og en lavere andel innen rettsvitenskap. Om vi ser på enkeltfagfelt ligger filosofi, sosiologi, litteraturvitenskap og antropologi øverst på statistikken for 2025. I tabell 2 følger en oversikt over faglig fordeling av kandidatene til Holbergprisen 2025. En fremstilling som denne vil nødvendigvis ikke kunne gi en utfyllende fremstilling av kandidatenes komplekse og lange karrierer, siden hver kandidat kun kan telles til ett fag, men den gir likevel en grovmasket oversikt.

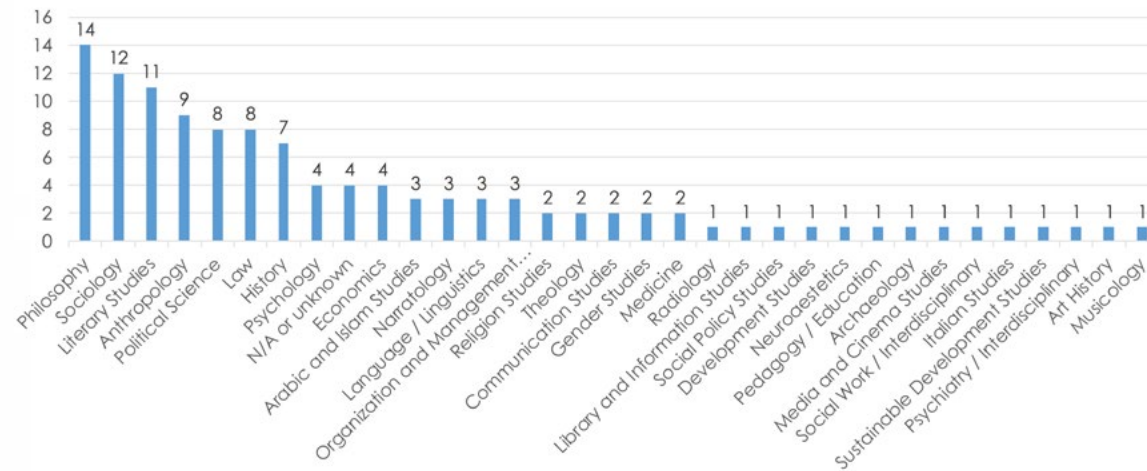
GEOGRAFISK FORDELING

Akademiske miljøer i Nord-Amerika og Europa dominerer både på nominator- og kandidatsiden i nominasjonsstatistikken for Holbergprisen. Denne tendensen har vært stabil helt siden prisens opprettelse i 2004, skjønt det er viktig å presisere at geografisk fordeling for kandidater her er definert etter *primær institusjonstilhørighet/arbeidsland*, ikke fødeland eller statsborgerskap. Som tabell 3 viser, ligger den geografiske fordelingen av kandidater i 2025 tett opp mot gjennomsnittet for 2004–2025, med unntak av en noe lavere andel fra Europa og en marginalt høyere andel fra Sør-Amerika, Midtøsten og Asia.

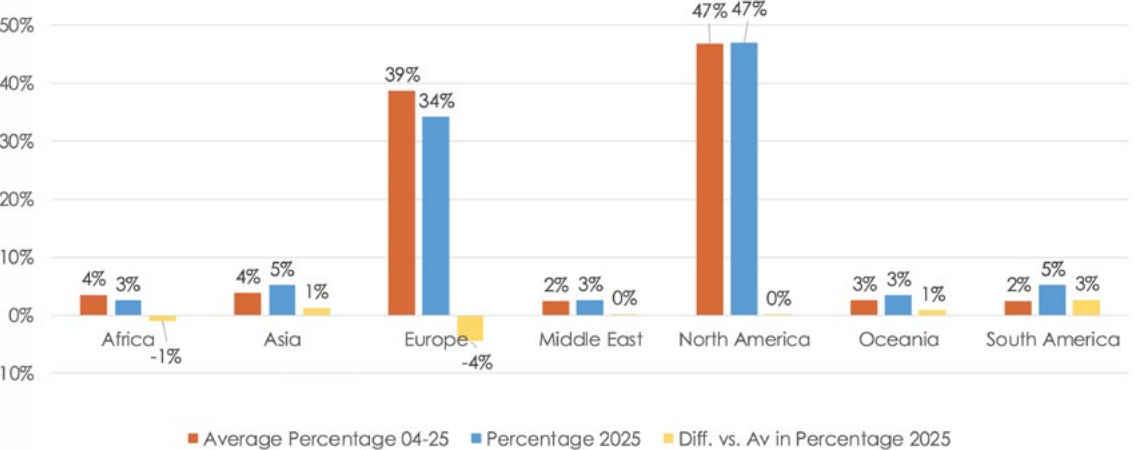
Tabell 1: The Holberg Prize 2004-2025
Number of Nominations and Unique Candidates

Tabell 2: The 2025 Holberg Prize
Academic Disciplines of Candidates

Tabell 3: The Holberg Prize 2004-2025
Geographical Distribution of Candidates

NILS KLIM-PRISEN

Det kom inn i alt 20 nominasjoner av 19 unike kandidater til Nils Klim-prisen 2025 innen nominasjonsfristen. Dette er et godt antall sammenlignet med gjennomsnittet for Nils Klim-prisen historisk. 19 av de 20 nominasjonene gjelder kandidater som ikke har vært nominert tidligere, noe som gir et uvanlig lavt antall gjengangere. Tabell 3 viser antallet nominasjoner og andelen av disse som er renomineringer for de årene prisen har eksistert.

Hele 19 av de 20 nominasjonene gjelder kandidater som er tilknyttet samme institusjon som nominator. Typisk har denne andelen vært på rundt en tredjedel tidligere år, så her ser vi en klar økning. Blant de nominerte er det 15 menn og 5 kvinner. Dette gir en uvanlig skjev kjønnsbalanse sammenlignet med hva vi har sett for Nils Klim-prisen de siste årene.

FAGLIG FORDELING

I årets nominasjonsliste til Nils Klim-prisen er det kun tre kandidater innen humanistiske fag, som er påfallende få. Til gjengjeld er det hele

13 innenfor samfunnsvitenskapene, tre innen rettsvitenskap, og én kandidat innenfor teologi. Tabell 4 viser fordelingen mellom overordnede fagområder sammenlignet med gjennomsnittet for 2004–2025.

Mer i detalj sorterer flertallet av nominasjonene seg under statsvitenskap, rettsvitenskap og økonomi. Det bør likevel nevnes at flere av kandidatene har relevans innenfor ulike fagfelt og/eller har bakgrunn fra flere disipliner, som er vanskelig å speile i statistikken på en god måte.

GEOGRAFISK FORDELING

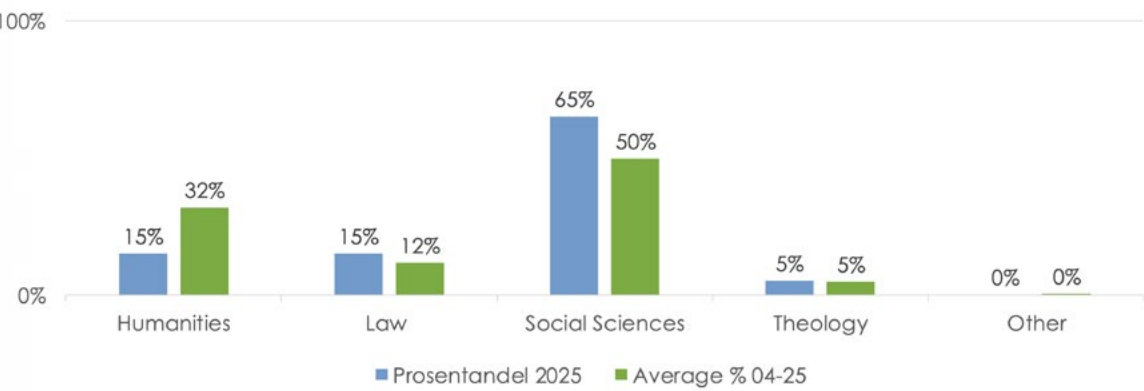
Fra og med nominasjonsutlysningen til Nils Klim-prisen 2022 har det vært mulig å nominere kandidater basert på arbeidsland, ikke kun statsborgerskap. I årets nominasjonsliste har fem av kandidatene ikke nordisk statsborgerskap. I tabell 5 er disse kandidatene regnet til det landet de arbeider. Hele 14 av de nominerte har tilknytning til Danmark, kun én til Norge og ingen til Island.

Å innhente nominasjoner til Holbergprisen og Nils Klim-prisen er en viktig del av sekretariatets kjerneoppgaver hvert år. I årets kampanje har vi sett gode resultater, både for Holbergprisen og Nils Klim-prisen.

Tabell 3: The Nils Klim Prize Nominations 2004—2025

Tabell 4: The Nils Klim Prize Academic Fields of Candidates in 2025 vs Average 2004-2025

Tabell 5: The Nils Klim Prize Geographical Affiliation of Candidates 2004 — 2025

Year	Nominations	Denmark	Finland	Iceland	Norway	Sweden
2020	17	9	2	0	1	5
2021	13	4	1	0	3	5
2022	12	4	3	0	4	1
2023	24	6	3	0	7	8
2024	18	6	4	1	6	1
2025	20	14	2	0	1	3
Total 2004–2025	276	105	37	4	70	58
Percentage 2004-2025		38%	13%	1%	25%	21%
Percentage 2025		70%	10%	0%	5%	15%

Medie- og informasjonsarbeid

NETTSTEDET HOLBERGPRIZE.ORG

Nettsiden holbergprize.org (holbergprisen.no) er den primære kanalen for formidling av Holbergprisens aktiviteter. Her informeres det om prisvinnere, arrangementer, filmopptak, nyhetssaker, intervjuer, pressemeldinger og medieinnhold av ulik art. I 2024 har nye nettsider for Holbergprisen blitt lansert. I tillegg til nytt publiseringssystem og design, finnes det nå en forbedret og lett søkbar oversikt over Holbergprisens arrangementer og produksjoner.

TRADISJONELLE MEDIER

Det er blitt mer krevende å oppnå mediedekning for Holbergprisen både i norske og utenlandske medier, men Achille Mbembes forskning og tilhørighet har blant annet bidratt til bred dekning i afrikanske land, noe som lenge har vært et mål for Holbergprisen. Kunngjøringen i mars er den hendelsen som årlig har størst nyhetsverdi, og som ved siden av prisutdelingen og Holberguken som sådan også er den viktigste. I tillegg vil Holbergdebatten oftest gi større oppslag.

Både kunngjøringen og overrekkelsen av Holbergprisen har i 2024 vært dekket av en rekke større medier i Norge og i utlandet. Det

var totalt ca. 200 oppslag om og omtaler av Holbergprisen og Nils Klim-prisen dette året, noe som er rundt 20 færre enn i 2023, men samme antall som i 2022. Dette inkluderer intervjuer eller større artikler i en rekke afrikanske medier, som Newzroom Africa TV, SAfm, og Univeristy World News, samt oppslag i store franske medier som RFI, l'Humanité og Téléràma. I Norge ble Mbembe intervjuet av *Morgenbladet*, *Klassekampen* og *Dag og Tid*, mens Helge Rønning og Holbergprisens fagekspert ved Universitetet i Bergen, Kari Jegerstedt, skrev kronikker i henholdsvis *Klassekampen* og *Morgenbladet*. Jegerstedt ble også intervjuet av NRK Ekko. I samarbeid med henholdsvis University of the Witwatersrand og UiB laget Holbergprisen dessuten lengre podcast-intervjuer med begge prisvinnere.

Alle større arrangementer ble direktestrømmet av Holbergprisen, og *Khrono* direktestrømmet både kunngjøringen, prisutdelingen og Holbergforelesningen på sine egne sider.

Også Holbergdebatten har hatt et antall større oppslag. 2023-debatten resulterte i et større tema-nummer av *Morgenbladet*, med flere oppfølgende artikler, i januar 2024. Avisen vil i januar 2025 publisere et intervju de gjorde

med Cynthia Miller-Idriss i forbindelse med 2024-debatten. Etter én måned har debatten rundt 200 000 visninger, og tallet er økende. I tillegg har videoer av debatten, delt av panel-deltakerne, fått rundt 1,2 millioner visninger.

Holbergsamtalen, det årlige prisvinnerintervjuet for TV, ble sendt på NRK2 og publisert på YouTube den 2. november. Selv om denne samtalen er faglig fokusert, med tildels krevende stoff, har programmet årlig gode seertall. Nils Klim-samtalen ble publisert på YouTube den 14. oktober.

Når det gjelder Holbergprisen i skolen, ble det foretatt en videokunngjøring av navn på finalister den 8. mai, samt en prisutdelings-seremoni med rangering under Holberguken i juni. I alt har det blitt registrert rundt 40 oppslag og innslag i 2024, noe som er 15 færre enn i 2023, men like mange som i 2022. Det har i 2024 primært dreid seg om lokal-aviser og NRKs distriktssendinger, men også noen oppslag i nasjonale medier, inkludert tre lengre artikler i *Utdanningsnytt*, flere omtaler i *Skolemagasinet* og en lengre featurereportasje om 2023-vinneren Oskar Hellesø-Knutsen i *A-magasinet*.

SOSIALE MEDIER OG STRØMMETJENESTER

Synlighet av Holbergprisens eget innhold og det å engasjere lesere og seere gjennom digitale og sosiale medier ansees som stadig viktigere, også målt opp mot tradisjonell mediedekning.

Holbergprisens mest brukte sosiale medier er Facebook, Twitter og Bluesky, ved siden av YouTube, hvor stadig flere arrangementer direktestrømmes, eller hvor video legges ut i etterkant. YouTube er også den mediekana-len med flest visninger og kommentarer, og det er

der Holbergprisen i størst grad får vist frem sitt originalinnhold. Således er YouTube kanskje blitt den viktigste digitale flaten for Holbergprisen. Særlig sentrale er videoer fra kunngjøringen, Holbergukens arrangementer, Holbergsamtalen og Nils Klim-samtalen, Holbergdebatten, samt arrangementer i utlandet når dette lar seg gjennomføre. I tillegg publiseres audio fra de samme arrangementene på Soundcloud, samt som podcasts som lyttere kan abonnere på gjennom Spotify og lignende tjenester. Holbergprisen har også konto på LinkedIn og Instagram. Holbergprisen i skolen har en egen konto på YouTube, Facebook og Instagram.

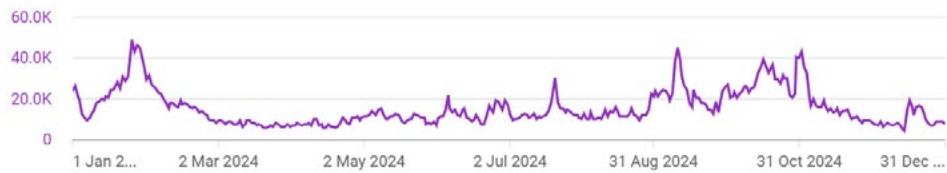
I 2024 hadde Holbergprisens YouTube-kanal 5,2 millioner visninger, en økning fra 2,2 millioner i 2023, 1,2 millioner i 2022 og 523 000 i 2021. En total seertid på 6,1 millioner timer i 2024 gir en gjennomsnittlig seertid på drøyt 65 minutter, mot 45 minutter i 2023. Antallet eksponeringer var 74,5 millioner i 2024, mot 35,0 millioner i 2023, 16,8 millioner i 2022 og 6,6 millioner i henholdsvis 2021 og 2020. Antallet abonnenter på Holbergprisens kanal har økt til 81 500, fra under 20 000 per 1. desember 2023. Man ser derfor en vesentlig positiv utvikling i denne viktige kanalen.

Blant land med over tusen seere, er alle verdensdeler godt representert, også de områder hvor Holbergprisen generelt ønsker å nå ut langt bedre. 98,8 % av seerne er i andre land enn Norge.

Aktiviteten på Facebook og Twitter/X har i 2024 vært omtrent som året før for Holbergprisen og Nils Klim-prisen. Nytt av året er konto også på Bluesky. På Twitter har Holbergprisen nå 2 585 følgere, med 183 800 «impressions» i 2024. Det meste av oppmerksomhet om Holbergprisen og Nils Klim-prisen, prisvinnere og arrangementer, kommer fra andre kontoer med flere følgere.

På Facebook har antall følgere på Holbergprisens konto økt fra 5 300 til 5 700. Analysetallene er ellers uklare, og endring i algoritmer gjør det vanskelig både å promotere innhold og å oppnå organisk spredning. I tillegg kan problemer med å nå ut på Facebook fremdeles i stor grad tilskrives Metas forbud mot promotering

av arrangementer som ansees å berøre sosiale eller politiske spørsmål. Tallene tyder likevel på at «reach» er gått opp med 67 %, til 4,2 millioner. Holbergprisen i skolen har på Facebook hatt en økning av følgere fra 804 til 831, med en «reach» på 88 500 i 2024.

Geography	Views ↓	Watch time (hours)	Average view duration
Total	5,746,077	6,057,632.3	1:03:15
United States	2,143,858 37.3%	2,333,815.6 38.5%	1:05:18
United Kingdom	665,466 11.6%	702,403.6 11.6%	1:03:19
Canada	427,081 7.4%	470,895.9 7.8%	1:06:09
Australia	242,675 4.2%	254,428.5 4.2%	1:02:54
Germany	190,921 3.3%	202,975.3 3.4%	1:03:47
Netherlands	119,552 2.1%	125,587.8 2.1%	1:03:01
South Africa	111,976 2.0%	124,126.0 2.1%	1:06:30
Sweden	109,779 1.9%	117,570.6 1.9%	1:04:15
India	82,628 1.4%	60,064.8 1.0%	43:36
Norway	67,784 1.2%	70,473.1 1.2%	1:02:22
New Zealand	58,028 1.0%	63,771.2 1.1%	1:05:56
France	53,648 0.9%	56,338.2 0.9%	1:03:00
Spain	52,822 0.9%	43,776.3 0.7%	49:43
Ireland	52,632 0.9%	54,959.5 0.9%	1:02:39
Denmark	45,061 0.8%	48,249.8 0.8%	1:04:14
Philippines	43,005 0.8%	44,979.5 0.7%	1:02:45
Poland	42,467 0.7%	46,095.6 0.8%	1:05:07
Romania	41,579 0.7%	45,681.5 0.8%	1:05:55
Greece	38,626 0.7%	38,652.2 0.6%	1:00:02
Italy	37,286 0.7%	36,604.6 0.6%	58:54
Switzerland	36,139 0.6%	36,818.4 0.6%	1:01:07
Belgium	35,367 0.6%	37,385.1 0.6%	1:03:25
Kenya	35,124 0.6%	37,912.6 0.6%	1:04:45
Finland	35,059 0.6%	39,186.6 0.7%	1:07:03
Austria	32,955 0.6%	35,690.1 0.6%	1:04:58
Portugal	32,712 0.6%	33,167.3 0.6%	1:00:50
Serbia	32,686 0.6%	38,883.3 0.6%	1:11:22
Brazil	31,837 0.6%	31,204.6 0.5%	58:48
Japan	28,993 0.5%	30,298.0 0.5%	1:02:42

Samlet antall visninger på Holbergprisens YouTube-kanal i 2024, med geografisk spredning for de landene med høyest antall visninger.. Kilde: Skjermdump fra YouTube, januar 2025.

Organisasjonen

HOLBERGPRISENS STYRE

Oversikt for hele 2024

Navn	Stilling	1. periode	2. periode
Jørgen Sejersted	Universitetet i Bergen	2023–2028	
Knut Olav Åmås	Stiftelsen Fritt Ord	2016–2020	2020–2024
Jette F. Christensen	Altinget	2024–2028	
Lise Rye	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	2020–2024	2024–2028
Hans Petter Graver	DNVA/Universitetet i Oslo	2020–2024	2024–2028
Torkild Hovde Lyngstad	Universitetet i Oslo	2020–2024	
Siv Ellen Kraft	UiT Norges arktiske universitet	2020–2024	2024–2028
Tore Wig	Universitetet i Oslo	2024–2028	

HOLBERGPRISENS SEKRETARIAT

Oversikt for hele 2024

Navn	Stilling	Prosent	Kommentar
Bjørn Enge Bertelsen	Faglig leder	50 %	
Ellen Ingeborg Hætta	Administrativ leder	100 %	Frem til 30. september 2024
Ingrid Ovidia Telle	Administrativ leder	100 %	Fra 1. november 2024
Ole Andreas Sandmo	Kommunikasjonsrådgiver	100 %	
Inger Marie Okkenhaug	Seniorrådgiver	20 %	Sekretær for Holbergkomitéen
Hjørdis Maria Longva	Rådgiver	100 %	I permisjon frem til juni 2025
Hilde Omdalsmoen Fidje	Rådgiver, HiS	60 % – 40 %	I 60 % permisjon (tillitsvern) fra august 2024 til juli 2025
Oda Elisabeth Wiese Tvedt	Rådgiver, HiS	100 %	Frem til august 2024
Marita Kristiansen	Rådgiver, HiS	100 %	Fra november 2024
Jon Anders Hvoslef Lothe	Seniorkonsulent	100 %	Vikar for Hilde og logistik-koordinator frem til juli 2025
Ingeborg Storebø	Seniorkonsulent	100 %	Vikar for Hjørdis fra desember 2024 til juni 2025

HOLBERGKOMITÉEN

Per 31.12.2024

Navn	Institusjon	Fagfelt	1. periode	2. periode
Heike Krieger (Fung. komitéleder)	Freie Universität Berlin	Rettsvitenskap	2020–2023	2023–2026
Ann Phoenix	University College London	Psykososiale studier	2021–2024	
Ryan Nefdt	University of Cape Town	Filosofi	2024–2027	
David Nirenberg (permisjon)	University of Chicago	Historie	2020–2023	2023–2026
Sari Hanafi (permisjon)	American University of Beirut	Sosiologi	2024–2027	
Delia Baldassarri (vara)	New York University	Sosiologi	2024–2025	
Chakravarthi Ram-Prasad (vara)	Lancaster University	Religionsvitenskap og filosofi	2024–2025	

NILS KLIM-KOMITÉEN

Per 31.12.2024

Navn	Institusjon	Fagfelt	1. periode	2. periode
Ástráður Eysteinnsson (Komitéleder)	University of Iceland	Litteraturvitenskap	2019–2022	2022–2025
Susanna Paasonen	University of Turku	Medievitenskap	2023–2025	
Hanne Warming	Roskilde Universitet	Sosiologi og sosialt arbeid	2024–2027	
Andreas Føllesdal (permisjon)	Universitetet i Oslo	Politisk filosofi	2023–2026	
Xavier Groussot (permisjon)	Lund universitet	Rettsvitenskap	2020–2023	2023–2026
Sara Stendahl (vara)	Göteborgs universitet	Rettsvitenskap	2022–2023, 2023–2024	
Michael Stausberg (vara)	Universitetet i Bergen	Religionsvitenskap	2024–2025	

FAGJURYEN FOR HOLBERGPRISEN I SKOLEN

Per 31.12.2024

Navn	Institusjon	Fag	Periode
Åsta Dyrnes Nordø (leder)	Forsker II, Divisjon for helse og samfunn, NORCE Bergen	Statsvitenskap	2023–2027
Elise Farstad Djupedal	Stipendiat i pedagogikk, Institutt for lærerutdanning, NTNU	Pedagogikk	2023–2026
Tale Birkeland Engebretsen	Lektor, Porsgrunn videregående skole	Norsk	2023–2026
Hallvard André Kjelen	Førsteamanuensis, Nord Universitet	Norsk, litterære emner	2022–2025
Uzair Ahmed	Postdoktor, Universitetet i Oslo	Statsvitenskap	2025–2028

Regnskap

RESULTATREGNSKAP	Budsjett 2024 (vedtatt feb. 24)	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Inntekter			
Bevilgning fra KD	18 633 000	18 633 000	17 847 000
Tilleggsbevilgning fra KD	0	0	50 000
Tilskudd fra UiB UDIR	0	0	0
Tilskudd fra Bergen kommune	140 000	140 000	130 000
Sum inntekter	18 773 000	18 773 000	18 027 000
Kostnader			
Prispenger	6 580 000	6 580 000	6 580 000
Holbergprisen i skolen	1 228 000	1 083 222	1 131 969
Styret og fagkomitéer	1 148 000	1 118 256	1 427 653
Arrangementene	3 816 000	3 280 778	3 648 407
Informasjon og trykksaker	613 000	494 041	820 839
Drift	6 138 267	6 070 497	5 638 937
Uspesifisert/ feilførte kostnader	0	0	0
Sum kostnader	19 523 267	18 626 793	19 247 805
Årsresultat	-750 267	146 207	-1 220 805
BALANSE	Budsjett 2024	31.12.2024	31.12.2023
Eiendeler			
Bankinnskudd (beholdning ved UiB) per 31/12	450 000	916 474	750 267
Sum eiendeler	450 000	916 474	750 267
Gjeld og kapital			
Ubrukte midler per 01/01	750 267	770 267	1 971 072
Underskudd/overskudd	-300 267	146 207	-1 220 805
Sum gjeld og Egenkapital	450 000	916 474	750 267

University of Bergen, Pb 7800, N-5020 Bergen, Norway
(+47) 55 58 21 26 info@holbergprisen.no holbergprize.org

facebook.com/holbergprize x.com/holbergprize [#holbergprize](https://twitter.com/holbergprize) youtube.com/holbergprize

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres referanse

Deres dato

Vår referanse

2025/2333

Vår dato

26/03/2025

Kunnskapsgrunnlag for utviklingsavtaler

Det vises til brev av 11. februar 2025 vedrørende kunnskapsgrunnlag for utviklingsavtaler. I det følgende gis UiBs innspill til de aktuelle problemstillingene

1. Hvordan brukes utviklingsavtalen i den strategiske styringen ved institusjonen?

Universitetets strategi «[Kunnskap som former samfunnet](#)» setter rammene for universitetets planer for perioden fram mot 2030. Utviklingsavtalen er utformet i tråd med målsettingene i strategien og bidrar dermed til at strategien følges opp i samsvar med styrets overordnede prioriteringer.

UiBs utviklingsavtale inneholder tre mål med 14 tilhørende styringsparametere. Etter UiBs oppfatning er dette på et riktig nivå som vil styrke målsettingen om at avtalene skal støtte tydelig opp om strategiske prioriteringer og vise overordnet retning. Samtidig er målene av en overordnet karakter og bidrar til flere av sektormålene. UiB verdsetter at rapporteringsomfanget er redusert i forhold til tidligere avtaler, der det også ble rapportert på nasjonale styringsparametere.

Utarbeidelsen av dagens avtale for UiB skjedde samtidig med utarbeidelse av universitetets strategi 2023-2030. I dialog med KD ble de to prosessene avstemt slik at strategien ble ferdigstilt før utviklingsavtale ble endelig godkjent. Dette ga mulighet til å samordne strategi og utviklingsavtale med nasjonale føringer. Utviklingsavtalen fremhever de viktigste prioriteringene i strategien og forsterker således betydningen av den.

Universitetets utviklingsavtale 2023-2026 har følgende mål:

Mål 1. Videreutvikle UiB som et internasjonalt sterkt forskningsuniversitet basert på langsiktig og grunnleggende forskning

Mål 2. Utdanne kandidater som kan forme morgendagens samfunn, arbeids- og næringsliv med perspektiver fra ulike fagområder

Postadresse
Universitetet i Bergen
Rektoratet
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Steinar Vestad
Telefon:55589252
Mobil:
E-post:Steinar.Vestad@uib.no

Mål 3. Være en aktiv deltaker i en demokratisk samfunnsutvikling gjennom forskningsformidling og kunnskapsoverføring i hele samfunnet

Etter UiBs oppfatning er institusjonelt eierskap til strategi og utviklingsavtaler viktig for å gi kraft og legitimitet til den interne oppfølgingen, og for å nå strategiske mål. Både strategiprosessen og utarbeidelse av utviklingsavtalen har derfor vært gjennomført som åpne prosesser med bred deltakelse i organisasjonen. Dette har gitt god forankring, og har også gjort det lettere å følge opp universitetets ambisjoner.

Om forholdet mellom UiBs strategi og utviklingsavtalen

UiBs strategi skal verne om universitetets grunnleggende verdier og tydeliggjøre UiBs viktige rolle som forvalter og skaper av uavhengig kunnskap. Den fremhever akademisk frihet, kunnskapens egenverdi, kritisk tenkning, etikk og redelighet.

Kvalitet og bredde er sentrale begreper i strategien. UiB har en nasjonal rolle som et sterkt forskningsuniversitet som ivaretar kunnskapsberedskapen gjennom forvaltning av en stor bredde fag. Dette fordrer en langsiktig og strategisk utvikling av universitetsutdanningene. En forutsetning for dette arbeidet er universitetets institusjonelle autonomi i forhold til faglige prioriteringer og dimensjonering.

Strategien inneholder universitetets verdigrunnlag, visjoner, ambisjoner for universitetets kjerneoppgaver, forskning, utdanning og kunnskapsoverføring, og for universitetet som organisasjon. I tillegg inneholder strategidokumentet tilretteleggende aktiviteter, som skal gjennomføres for å realisere de strategiske ambisjonene. De tilretteleggende tiltakene i strategien konkretiserer verktøyene for måloppnåelse både for strategi og utviklingsavtale. Måling av effekter skjer gjennom halvårlige dialogmøter med fakultetene og oppsummeres i universitetets årsrapport.

UiBs erfaring er at utviklingsavtalene har gitt økt oppmerksomhet på de tilretteleggende aktivitetene i strategien, og på målene og de tilhørende måleparametere som er omtalt i utviklingsavtalen.

2. Hvilke erfaringer har dere med bruk av utviklingsavtalen i styringsdialogen med KD?

UiB erfarte en konstruktiv dialog med KD under utarbeidelse og innretning på utviklingsavtalen. Det er vesentlig at utarbeidelsesfasen preges av respekt for institusjonens egenart og strategi. Departementet har vært opptatt av at det skal kunne rapporteres på styringsparametere på en god måte og at det skal være en klar sammenheng mellom målformuleringer og styringsparametere.

Etter UiBs oppfatning har innholdet i etatsstyringsmøtet over tid i noen grad skiftet fokus fra detaljert tilbakemelding på enkeltindikatorer til en mer overordnet tilnærming. Samtidig har rapporteringen flyttet mer oppmerksomhet fra ulike nasjonale styringsparametere fastsatt av KD til å konsentrere seg mer om utviklingsavtalen, der institusjonene i større grad bidratt til fastsetting av ambisjoner og måleparametere.

Møtene har likevel mest oppmerksomhet mot rapportering og resultatoppnåelse i et kortsiktig perspektiv, mens de mer langsiktige og analytiske drøftinger av overordnede retnings- og veivalg som strekker seg ut over innværende og neste budsjettår i mindre grad er tema. *Etter UiBs oppfatning ville det vært en styrke for dialogen om disse i større grad handlet om utvikling og interne og eksterne muligheter og utfordringer,*

framfor detaljerte resultatrapporter. Dette kan for eksempel gjøres ved å begrense rapporteringsdelen til et minimum (jf. punkt om skriftlig tilbakemelding), og sørge for at møtene inneholder diskusjoner om reelle utfordringer basert på utviklingsavtale og strategi, og til endringer i felles ytre rammebetingelser og institusjonens rolle i det nasjonale kunnskapslandskapet.

Den skriftlige tilbakemeldingen som institusjonene kan gi respons på i forkant av møtene, og før endelig rapport utarbeides, gir institusjonene muligheter til utfyllende kommentarer og oppklaring av eventuelle uklarheter.

Etter UiBs oppfatning gir dette institusjonene også gode muligheter for forberedelse til dialogen. Samtidig ville det styrket gjennomføringen av møtet om tilbakemeldingen *i større grad vektlegger mer langsiktige felles målsettinger framfor ren rapportering, og også en mer felles analytisk gjennomgang av styrker og utfordringer.*

3. I hvilken grad bidrar utviklingsavtalen til samarbeid og arbeidsdeling i sektoren?

En sentral målsetting for KD har vært mer arbeidsdeling og større mangfold i UH-sektoren. For å sikre solid forskning, kompetanse og kandidater av høy kvalitet til hele landet kan ikke alle institusjoner bygge opp de samme profilene og tilby de samme studietilbudene. Sektoren må sammen dekke landets behov.

Samtidig må vurderinger av virkemidler for bedre utdannings- og kompetansetilbud sees i sammenheng med rollen de store breddeuniversitetene har i å gi og forvalte grunnleggende fagmiljøer og fylle kompetansebehov for hele landet, og gi samfunnet et solid fundament for nye ideer og løsninger. Det er derfor viktig at regjeringens styringsdokumenter understøtter akademisk frihet og stabile rammer for forskningen og utdanningene som bidrar til at denne nødvendige kunnskapsbasen kan videreutvikles.

UiB samarbeider med andre institusjoner der det er formålstjenlig og styrker faglig virksomhet og samfunnsoppdraget. Dette favner bredt og omfatter ulike fag, prosjekter, klynger og aktiviteter og er et ansvar som ivaretas godt av institusjonen. UiBs samarbeid utvikles stadig både etter regionale, nasjonale og internasjonale behov og institusjonens faglige egenart.

En god dialog om samarbeid og arbeidsdeling i sektoren må ha en stor grad av autonomi og fleksibilitet i seg slik at institusjonene kan ivareta sin institusjonsprofil på best mulig måte samtidig som landets langsiktige kunnskapsbehov blir sikret.

En forutsetning for at institusjonene kan fylle ulike samfunnsoppdrag er at de langsiktige utviklingsmålene frigjøres fra kortsiktig mål- og resultatstyring. Dette forutsetter også at det er stabile rammebetingelser og vilkår for å følge opp avtalene.

4. Utviklingsavtaler i fremtiden

Etter UiBs oppfatning er institusjonenes eierskap til avtalene et viktig suksesskriterium. Dette tilsier en tett sammenheng mellom målene i avtalen og institusjonens strategiske planer. Slik sikres også legitimitet og større oppmerksomhet om avtalene internt ved institusjonene.

Den akademiske friheten, sammen med den institusjonelle autonomien er kjernen i hva et universitet skal være som en bærende samfunnsinstitusjon.

Det er viktig å holde fast på disse perspektivene, også i styringsdokumentene. Grunnforskningen representerer en beredskap og er et redskap for stadig fornyelse. Forvaltning og videreutvikling av en bred vifte av fagdisipliner gir samfunnet et solid fundament for nye ideer og løsninger, og en beredskap for å stå rustet til kommende utfordringer. Det er derfor viktig at regjeringens styringsdokumenter også understøtter akademisk frihet og stabile økonomiske rammer for universitetene som bidrar til at denne nødvendige kunnskapsbasen kan videreutvikles. De siste årenes kutt og realnedgang i økonomien, som særlig har rammet de forskningsintensive universitetene, er en trussel mot faglig bredde og tung grunnforskningskompetanse. Det samme gjelder også en del politiske endringer av virkemidler og tiltak som gir sektoren endrede rammer for å følge opp de langsiktige avtalene.

UiB har tidligere argumentert for at utviklingsavtaler ikke bør være en del av finansieringsmodellen. Årsaken er utfordringer både med hensyn til utforming av avtalene, som da kan bli mer orientert mot detaljer og «styring i det små».

Samtidig vil finansiering knyttet til avtaler kreve måling/rapportering og benchmarking i en eller annen form, noe som vurderes å både være ressurskrevende og utfordrende så lenge kriterier og grunnlag i utviklingsavtalene er ulike. Det viktigste argumentet er likevel at dette kan resultere i enda sterkere politisk styring og svekkelse av institusjonens faglige autonomi.

Som beskrevet over er UiB fornøyd med dialogen med KD rundt fastsetting av ambisjonene i utviklingsavtalen. For at utviklingsavtalen fortsatt skal være den sentrale delen av styringsdialogen bør imidlertid styringssignaler og rapporteringsområder som kommer i tillegg til avtalen reduseres.

UiB foreslår at den årlige oppfølgingen gjennom etatsstyringsmøtet gjøres mer analytisk og «dialogorientert» og at den «rutinemessige» rapporteringsdelen gjøres mindre.

I tillegg til etatsstyringsmøtene har institusjonene og KD ulike arenaer og møter der langsiktige og strategiske problemstillinger drøftes. Det kan her vurderes om det skal være tettere sammenheng mellom slike møter og etatsstyringsmøtene.

I dagens avtaler ligger det ensidige forpliktelser på institusjonene for måloppnåelse. I framtiden bør det også vurderes om endringer i ytre omstendigheter, rammebetingelser og forutsetninger i større grad bør trekkes inn når resultatene skal vurderes og analyseres. Strammere økonomiske rammebetingelser vil for eksempel kunne påvirke institusjonens muligheter for måloppnåelse.

Med vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.